

Huvudman

Strängnäs kommun
barn-ochutbildningsnamnden@strangnas.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Åkerskolan i Strängnäs kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 29 november 2023

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2023 inlett en tillsyn av Åkerskolan F-9 i Strängnäs kommun. I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Åkerskolan följer gällande bestämmelser om undervisning bedrivs under ledning av lärare, undervisning av behöriga och legitimerade lärare, undervisningen följer och omfattar aktuellt ämnes syfte och centrala innehåll, studiehandledning på modersmålet, mottagande och undervisning av nyanlända elever, frånvaro, extra anpassningar, särskilt stöd, förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero samt betygssättning.

Skolinspektionen har den 29 november 2023 beslutat att förelägga Strängnäs kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande mottagande och undervisning av nyanlända elever, frånvaro samt särskilt stöd. Vidare har Skolinspektionen tilldelat Strängnäs kommun en anmärkning avseende om undervisningen följer och omfattar aktuellt ämnes syfte och centrala innehåll.

Strängnäs kommun har den 27 mars 2024 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och anmärkningen. Komplettering av redovisningen inkom den 22 april samt den 24 april 2024.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Strängnäs kommun har vidtagit åtgärder och avhjälpt de påtalade bristerna.

Motivering av beslutet

Mottagande och undervisning av nyanlända elever

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att mottagande av nyanlända elever sker i enlighet med huvudmannens anvisningar för mottagande och undervisning av nyanlända elever. Vid överlämning från Språkcentrum, kommunens enhet för mottagande av nyanlända elever, sker en överlämning av den bedömning som gjorts av den nyanlända elevens kunskaper. Den dokumentation som finns kring nyanländas kunskaper förvaras alltid i elevens akt och finns därmed tillgänglig för samtliga lärare som undervisar eleven.

Av huvudmannens redovisning framgår även att huvudmannen har säkerställt att det finns en rutin och mötesstruktur vid överlämning från Språkcentrum, som innebär att elevens mentor och representanter från elevhälsan alltid deltar och därmed får information kring eleven. Nyanlända elever lyfts alltid i skolans elevhälsoteam där elevernas progression följs.

Av den dokumentation som huvudmannen inkommit med i samband med redovisningen framgår att skolan har upprättat 12 individuella studieplaner för de nyanlända elever som mottagits i skolväsendet på högstadiet. Dessa har upprättats under perioden den 15 januari 2024 till och med den 12 februari 2024. Av inlämnad dokumentation framgår vidare att studieplanerna är långsiktiga och beskriver hur eleverna ska uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program utifrån elevernas mål. De innehåller även uppgifter om utbildningens huvudsakliga innehåll och planerade stödåtgärder.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att resultatet av en bedömning enligt 12 c § ska beaktas vid beslut enligt 12 e och h §§, upprättande av individuell studieplan enligt 12 g § och bedömning av behov av studiehandledning på modersmålet enligt 12 i § samt vidövrig planering av undervisningen och vid fördelning av undervisningstiden. (3 kap. 12 d § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår att en förutsättning för att undervisningen ska ge eleven möjlighet att utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen är att skolan tar fasta på de kunskaper eleven tidigare har utvecklat och vad eleven behöver fortsätta att utveckla för att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Hur undervisningen för nyanlända elever bör utformas, vilken ämnesundervisning de kan delta i och i vilken omfattning detta kan ske är alltid en bedömning som måste göras individuellt utifrån den enskilda eleven. Av förarbetena framgår vidare

att det är viktigt att skolor redan tidigt bildar sig en uppfattning om vilka kunskaper som nyanlända elever har. En bedömning av kunskaperna redan inledningsvis är själva fundamentet för den vidare utbildningen och syftar till att de nyanlända eleverna ska kunna placeras i ett sådant sammanhang att de kan ta till sig undervisningen. Bedömningen syftar också till att redan på ett tidigt stadium upptäcka elever som behöver särskilda åtgärder från skolans sida. Ytterligare ett argument för att tidigt göra en bedömning av nyanlända elevers kunskaper är att en sådan bedömning ökar förutsättningarna för att alla elever ska få en likvärdig utbildning. (Prop. 2014/15:45 s. 27 f)

Av skollagen framgår vidare att för en nyanländ elev som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan eller specialskolan och vars kunskaper har bedömts enligt 12 c §, ska en individuell studieplan upprättas senast inom två månader från mottagandet. Studieplanen ska vara långsiktig och beskriva hur eleven ska uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program utifrån elevens mål. Den ska innehålla uppgifter om utbildningens huvudsakliga innehåll och planerade stödåtgärder. Studieplanen ska revideras löpande utifrån de bedömningar som görs av elevens ämneskunskaper. (3 kap. 12 g § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att samtliga lärare och övrig skolpersonal har informerats om skollagens krav kring utredning vid upprepad och längre frånvaro. Detta skedde muntligt den 12 december 2023 samt skriftligt den 18 december 2023. Vidare framgår att lärare och personal har identifierat vilka av skolans elever som har upprepad och längre frånvaro och dessa elever har tagits upp i elevhälsoteamet för att säkerställa att frånvaroutredning startas i de ärenden där det inte redan skett. Av huvudmannens redovisning framgår även att huvudmannen säkerställt att rektorn anmäler frånvaron till huvudmannen, när en frånvaroutredning har inletts.

Av den dokumentation som huvudmannen inkommit med i samband med redovisningen framgår den information som muntligt och skriftligt delgavs lärare och personal i december 2023. Vidare framgår att det är 15 elever som har identifierats med upprepad och längre frånvaro. För samtliga dessa 15 elever framkommer datum för när frånvaroutredningarna inleddes och datum för när huvudmannen informerades.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att barn som är bosatta i Sverige har skolplikt och rätt till kostnadsfri grundläggande utbildning (7 kap. 2 och 3 §§ skollagen).

En elev i grundskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli (7 kap. 17 § skollagen).

Av skollagen framgår även att huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § andra stycket skollagen).

Av skollagen framgår vidare att om en elev har upprepad eller längre frånvaro från verksamheten, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, ska rektorn se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte anses obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen. (7 kap. 19 a § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår att arbetet kring att upptäcka och agera tidigt för att motverka frånvaro hos elever är en av de mest grundläggande åtgärderna som skolan och samhället kan vidta för att fånga upp elever som riskerar att inte nå kunskapskraven och gå miste om den utbildning som de har rätt till. Det är vidare av vikt att huvudmannen får kännedom om omfattningen av upprepad eller längre frånvaro utifrån sitt ansvar. Det finns skäl för en rektor att snarast informera sin huvudman när en utredning om en elevs upprepade eller längre frånvaro har inletts för att huvudmannen ska kunna agera därefter. Detta moment är inte avsett att vara betungande. Det räcker med att t.ex. skicka ett mejl till huvudmannen om att en utredning har inletts. (Prop. 2017/18:182 s. 56 samt s. 61-63)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att samtliga lärare och övrig skolpersonal har informerats om skollagens krav kring när de ska anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Detta skedde muntligt den 12 december 2023 samt skriftligt den 18 december 2023. Vidare framgår att lärare och personal har identifierat vilka av skolans elever som, trots extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, befaras inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas och dessa elever har regelbundet och systematiskt tagits upp i elevhälsoteamets möten varje vecka. För respektive elev som har identifierats har skolan startat en utredning om särskilt stöd samt fattat beslut om att upprätta eller inte upprätta ett åtgärdsprogram när utredning om särskilt stöd har avslutats.

Av den dokumentation som huvudmannen inkommit med i samband med redovisningen framgår den information som muntligt och skriftligt delgavs lärare och personal i december 2023. Vidare framgår att mellan 29 augusti 2023 och den 8 februari 2024 har 122 elever identifierats kunna vara i behov av särskilt stöd. För samtliga dessa elever framgår datum för när en utredning om särskilt stöd har inletts samt för de elever där utredningen om särskilt stöd har avslutats framgår även datum för beslut om att upprätta eller inte upprätta åtgärdsprogram.

Av huvudmannens redovisning framgår även att huvudmannen har säkerställt att elever med åtgärdsprogram får det särskilda stöd som framgår av åtgärdsprogrammen. Rektorn har bland annat vid terminsstarten våren 2024 tydliggjort för all personal att personal som tillhör elevhälsan inte får användas för vikarieuppdrag och informerat om möjligheten att få stöd från kommunens centrala barn- och elevhälsa.

Rättslig reglering

Anmälan till rektorn och utredning om behov av särskilt stöd

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 3 kap. 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. (3 kap. 7 § skollagen) Av

skollagen framgår även att huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap 34 § andra stycket skollagen).

Beslut om att utarbeta eller inte utarbeta ett åtgärdsprogram

Av skollagen framgår vidare att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Om en utredning enligt 3 kap. 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Särskilt stöd ska ges i enlighet med elevens beslutade åtgärdsprogram

Av skollagen framgår vidare att för en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas (3 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Undervisningen följer och omfattar aktuellt ämnes syfte och centrala innehåll

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att de elever som behöver undervisning utifrån ämnet svenska som andraspråk (SVA) på låg- och mellanstadiet får detta av behörig lärare i ämnet. Vidare framgår att skolan har en planering som säkerställer att lärare som undervisar i SVA på högstadiet ges stöd från behöriga lärare i SVA för årskurs 1-6. Det finns bland annat bokade tillfällen för gemensam planering mellan svensklärare och behöriga lärare i svenska som andraspråk. Skolan har även köpt in läromedel som följer kursplanen för svenska som andraspråk.

Av huvudmannens redovisning framgår vidare att Åkerskolan kommer att genomföra ett utvecklingsarbete i språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt för SVA under läsåret 2024/2025. Arbetet planeras och genomförs med stöd från verksamhetsutvecklare i svenska från grundskolans utvecklingsorganisation (GUO).

Av redovisningen från huvudmannen framgår även att försök att rekrytera behörig lärare till högstadiet i ämnet SVA regelbundet sker och att huvudmannen löpande undersöker möjligheten till samarbete med annan enhet i kommunen.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att en kursplan ska gälla för varje ämne. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om kursplaner. (10 kap. 8 § skollagen).

Av skolförordningen framgår att för grundskolan gäller en läroplan enligt 1 kap. 11 § första stycket skollagen. Läroplanen finns i förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. Av 3 § samma förordning framgår att kursplaner för grundskolans ämnen ingår i läroplanen och att kursplanerna kompletteras av kriterier för bedömning av kunskaper och betygs-kriterier. (9 kap. 1 § skolförordningen)

I läroplanen för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet finns kursplaner som för varje ämne anger bland annat syfte och centralt innehåll (Lgr 22, 5. Kursplaner).

Av skolförordningen framgår att undervisning i svenska som andraspråk ska, om det behövs, anordnas för

1. elever som har ett annat språk än svenska som modersmål,
2. elever som har svenska som modersmål och som har tagits in från skolor i utlandet, och
3. invandrarelever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en vårdnadshavare.

Rektorn beslutar om undervisning i svenska som andraspråk för en elev. (5 kap. 14 § skolförordningen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet är fattat av utredaren Anna Åhman Lundberg. Utredaren Christina Thorsélius har varit föredragande i ärendet.